

Vårprogram 2019

Söndag
3 februari
11.40-14.00

STRÖMSTAREN I KUMMELNÄS

Strömstaren söker föda i öppet vatten, bland annat nattsländelarver, så kallade husmaskar. I Boo ses strömstaren säkrast i Kvarnsjöbäcken och Sågsjöbäcken i Kummelnäs. Som traditionen bjuder hoppas vi på ett återseende av vinterbadaren, som niger och knixar på iskanterna. Kanske får vi också se och höra Sveriges näst minsta fågel gärdsmygen och flera av våra vanligaste vinterfåglar på vår vandring. **Bengt-Olov Rydow, Boo Miljö- och Naturvänner**, guidar. Ta med kikare och matsäck.

Samling vid busshållplatsen *Kvarnsjön* på Hasseluddsvägen. Buss 417 från Orminge C.
Upplysningar: Bengt-Olov Rydow 070-517 83 95, Ulla Brunö 070-54 66 672.

Tisdag
19 februari
19.00-20.30

DEN NÄRVARANDE INSEKTEN

Insekter uppmärksammas nu på flera sätt. Vetenskapliga studier har visat hur insektsfaunan kraftigt reducerats på vissa platser. Vi pratar också om att äta insekter som substitut för annat protein och intressegrupper för artbestämning på sociala medier samlar tusentals medlemmar. Dessutom har ny teknik gett en skjuts för makrofotografering av småkryp vilket öppnar upp även för insektsintresserade som inte vill hålla på med traditionell insamling. Insekter må nå människor på nya sätt, men är själva relativt oförändrade.

Detta föredrag är en introduktion till insekterna. Den kommer handla om de generella dragen hos insekter, evolutionära anpassningar samt vissa ekologiska aspekter.

Scarlett Szpryngiel, vice ordförande, Entomologiska föreningen i Stockholm.

Plats: Kommunalvägen 2 bv, Boo-salen i f d Boo Kommunhus. Busshållplats *Telegramvägen*. **Upplysningar:** Kerstin Lundén 070-47 00 160, Ulla Brunö 070-54 66 672.

Tisdag
26 mars
19.00-21.30

HÄXKVASTAR, SÖMNTORN OCH KIKBÄR

Om gallbildningar i Boo-naturen

Gallbildningar på vilda och odlade växter är vanliga och ofta påfallande inslag i naturen. Att orsaka gallbildningar är ett avancerat sätt för många levande varelser att vara växtätare. Dessa ofta märkliga bildningar har också tilldragit sig stort intresse i folketro och folkmedicin. Om detta berättar och visar bilder föreningens förre ordförande **insektsexperten Carl-Cedric Coulianos**.

Efter föredraget hålls årsmöte, till vilket detta är en kallelse. Vi bjuder på frukt, te/kaffe.

Plats: Kommunalvägen 2 bv, Boo-salen i f d Boo Kommunhus. Busshållplats *Telegramvägen*. **Upplysningar:** Kerstin Lundén 070-47 00 160, Ulla Brunö 070-54 66 672.

Lördag
6 april
11.00-13.00

BYGG HOLKAR – FÖR INSEKTER OCH FÅGLAR

Kom till Stora COOP i Orminge Centrum och bygg holkar!

Familjeaktivitet för barn och föräldrar tillsammans med **Per Kvarnfors** och **Ingela Johansson, förskollärare och utomhuspedagog**. Vi visar hur man enkelt kan bygga olika modeller av "insektshotell" och snickra fågelholkar för insektätande fåglar som talgoxe, blåmes, flugsnappare och gärdsmyg.

Plats: Vi står och bygger vid entrén till Stora COOP i Orminge Centrum.

Upplysningar: Ingela Johansson 070-28 18 071, Ulla Brunö 070-54 66 672.

Lördag

11 maj

7.00-11.00

FÅGELMORGON I VELAMSUNDS NATURRESERVAT

Många fåglar är insektsätare och trivs nära djuren i gårdsområdet, där vi börjar vår vandring. Vi följer vattenmiljöerna från Insjön upp till Velamsundsviken längs Natura 2000-området och rör oss sedan över gårderna fram till Rudsjön, där vi stannar till och intar vår matsäck. Vi följer upp vilka fågelarter som lockats till sjön efter restaureringen. **Håkan Steen**, tidningen **Lands naturreporter**, guidar. Stövlar/kängor. Ta med kikare och matsäck.

Samling och avslut vid parkeringen i Velamsunds gårdsområde. Buss 422 till hållplats *Kihls gård* och promenad cirka 20 min. För samåkning kontakta Ulla.

Upplysningar: Håkan Steen 070-239 55 82, Ulla Brunö 070-54 66 672.

Söndag

12 maj

11.00-14.00

LIESLIPNING inför slåttern

Kom till vårmarknaden på Boo Hembygdsgård, Nämdöstigen 1 Saltsjö-Boo, och få hjälp att slipa din lie. Vi behöver bli fler med slipade liar på slåttern på Gärdesudden i juni.

Upplysningar: Magnus Sjöstedt 070-89 96 318.

Söndag

26 maj

11.15-13.00

HUR SKAPAR MAN EN TRÄDGÅRD SOM INSEKTERNA GILLAR?

Har du en trädgård har du också möjligheten att skapa en plats där insekter, fåglar och andra djur kan trivas. Vi träffas i Ullas trädgård och lär oss hur man kan få ett myller av liv på tomten och samtidigt få pollinering av växter och skadedjursbekämpning på köpet. **Ulla Brunö** och **Kerstin Lundén, Boo Miljö- och Naturvänner**, berättar om varför det är viktigt att gynna den biologiska mångfalden och ger tips och idéer till vad man kan göra för insekterna i sin trädgård, på balkongen eller på gården där man bor.

Samling och avslut i trädgården på Roddarvägen 24 i Saltsjö-Boo. De som kommer med buss 414 från Orminge Centrum och buss 442 från Slussen möter vi vid hållplats *Dalkarlsvägen*.

Upplysningar: Ulla Brunö 070-54 66 672, Kerstin Lundén 070-47 00 160.

Söndag

9 juni

10.00-14.00

PÅ SPANING EFTER TROLLSLÄNDOR I SKARPNÄS

Förra årets uppskattade vandring i repris på många önskan. Vi börjar vår spaning vid den humusrika Svartpotten och fortsätter vandra upp genom det blivande naturreservatet mot Krokträskan. Trollsländor är fascinerande insekter, rovdjur, som lever största delen av sitt liv som larver i vatten, innan de kläcks till fullbildade sländor med skimrande vingar, stora fasettögon och en säregen färgprakt. **Ronny Fors, Naturskyddsföreningen i Nacka**, guidar. Grova skor eller stövlar, ta med matsäck, och om du har lupp, kikare och håv. Samarr. med Naturskyddsföreningen i Nacka.

Samling vid stora parkeringen Sjöängsvägen. Buss 471 från Orminge C, hållplats *Nämdöstigen*, gå förbi Boo Hembygdsgård och följ Sjöängsvägen till parkeringen.

Upplysningar: Ronny Fors 073-80 24 543, Kerstin Lundén 070-47 00 160.

Söndag

30 juni

10.00-13.00

SLÅTTER OCH HÄSSJNING PÅ GÄRDESUDDEN

Traditionsenligt bedriver vi slåtter på den öppna ängsmarken i naturreservatet. Slåttern begränsar gräsfloran och gynnar en mångfald av örter och insekter. Vi bygger en krake eller hässja och höet läggs att torka för att senare krakas eller hässjas. Om vi hinner inventerar vi ängsfloran och ser till fågelholkarna som satts upp runt om i naturreservatet. Många arbetsvilliga miljövänner behövs. Tag med arbetshandskar, räfsa, lie, om du har, och matsäck.

Samling vid Gärdesudden eller busshållplats *Kummelnäs vändplan*. Buss 471 från Slussen med byte till buss 421 i Orminge Centrum.

Upplysningar: Per Kvarnfors 08-747 82 71, Bengt-Olov Rydow 070-517 83 95.

□ **Alla angivna sluttider i programmet är cirkatider.**

INSEKTER ÄR ÅRETS TEMA 2019

Insekterna är navet i ekosystemen och den biologiska mångfalden. De ligger längst ner i näringskedjan och är föda för andra insekter och djur, som i sin tur är föda för djur högre upp i näringskedjan. De pollinerar våra växtodlingar och tar hand om nedbrytningen av döda växter och djur och står därmed för en lång rad ekosystemtjänster som behövs i en hållbar utveckling. Många är så kallade signalarter eller indikatorarter som genom sin förekomst indikerar höga naturvärden.

Det finns enorma mängder insekter, både till antal arter och individer. Insekterna är så många, att de tillsammans med andra leddjur som kräfdjur, mångfotingar och spindeldjur står för mer än hälften av biomassan av jordens alla djur. Insekter är en stor grupp, variationsrik och artrik, bara i Sverige finns cirka 25 000 arter. Man uppskattar att det kan finnas cirka 25 miljoner arter på hela jorden, varav endast cirka 1 miljon arter är kända. Benämningarna *insekt* och *entomologi*, läran om insekter, härrör från latinet respektive grekiskan och betyder ”något inskuret” och syftar på insektskroppens ringar eller leder. Insektkroppen är uppdelad i huvud, mellankropp och bakkropp, antalet ben är sex. Myror, myggor, flugor, bin, humlor, getingar, steklar, fjärilar, skalbaggar, skinnbaggar, gräshoppor, tvestjärtar, bladlöss, trollsländor och många fler, alla är de insekter.

2017 presenterades uppgifter i en tysk studie om att Tyskland har förlorat över 75 procent av sina insekter på bara 27 år i sina skyddade reservatsområden, vilket är alarmerande. Någon motsvarande studie är inte gjord i Sverige, varför vi inte vet hur stor nedgången är här eller i andra länder i Europa. Men orsakerna till minskningen är desamma här. Insekternas livsmiljöer minskar genom ökade arealer monokulturer inom jordbruket och skogsbruket, användning av kemiska bekämpningsmedel och konstgödning, minskade arealer öppna ängs- och betesmarker samt ökad exploatering av naturmark. Många insekter är rödlistade enligt *Rödlistade arter i Sverige 2015, SLU Artdatabanken*, det vill säga deras överlevnad är mer eller mindre hotad.

På olika nivåer har nödvändigheten av att bevara en biologisk mångfald uppmärksammas. I Rio 1992 vid FN:s konferens om miljö och utveckling undertecknade Sverige *Konvention om biologisk mångfald, CBD*, som är en global konvention om naturvård och artskydd och i Nagoya 2010 antog världens länder en strategisk plan med 20 delmål fram till år 2020. På nationell nivå är inte miljömålet *Ett rikt växt- och djurliv* uppnått och kommer inte att uppnås till 2020.

På lokal nivå i Nacka kommun skyddas fler naturområden som reservat, vilket är bra, men i detaljplaneringen nämns ekosystemtjänster knappast och det strategiska målet *Varierat landskap med en hög grad av biologisk mångfald, ekosystemtjänster och rekreativa kvaliteter* i miljömålet *Ett rikt växt- och djurliv* uppnås inte.

När föreningen i år valt att uppmärksamma insekter som tema för våra aktiviteter, så gör vi det för att insekterna är så centrala och viktiga att lära känna och värna. Genom sin variation i utseende och beteende är de dessutom intressanta och roliga att studera.

ETT GOTT NYTT ÅR
OCH VÄL MÖTT TILLSAMMANS MED INSEKTERNA!